

Мин. юстиции палата УЗСР

4-БЕТ.

ЁШ ЮРАККА...

Ишонч, имон, эътиқод, раҳмдиллик, поклик сингари чин олийжаноб туйғуларга интилиш ҳар бир инсон учун маънавий заруратдир. Бугунги мушкул, аммо ҳаммамиз эртанги фаровон ҳаётга интилиб яшаётган бир даврда бундай юксак туйғулар ҳақида кўпроқ фикр юритиш ёшлар онгини ҳар хил губорлардан фориқ қилиб боришига аминмиз. Ҳақиқий маънавий комиллик белгиларидан бири-бу ишонч туйғусидир. Ишонч — бу одамзот учун қадимий ва боқий олийжанобликдир. Яхшиларнинг бири-бирларига кўрсатган бу илтифоти

ИШОНЧ

туфайли оламни мунаввар этгувчи эзуликлар ҳосил бўлади. Зеро, инсоннинг ўзгаларга бўлган ишончи нима?

Шу ўринда кўпчиликка ибратли бўлган икки ҳаётӣ воқеаларга эътибор қилайлик...

Асли ҳолат Тошкентнинг қоқ марказида, "Қўқ гумбаз" чойхонасининг шундоққина юқорисида жойлашган "Олмос" бирлашмасига қарашли савдо дўконига юз берганди. Кунлардан бирида менда мазкур дўкондан қиммати 20 минг сўм атрофида бўлган буюмни олиш зарурати пайдо бўлди. Шунча пул ёнимда йўқлигини дўконда хизмат қилувчи Қаюм отага айтишга мажбур бўлдим. Шунда нуруний отахон:

— Нарсани олиб кетаверинг, пулини мен ёнимдан тўлаб қўяман. Буюм уйингиздагиларга маъқул бўлса, сўнг пулини ташлаб кетарсиз, — дедилар. Мен ёнимдан ҳужжатимни чиқариб, уни гаров тариқасида олишларини сўраганимда Қаюм отанинг бироз жажли чиққандай бўлиб:

— Мен ўзимга ишонаман, ўғлим, — деди. Орадан бир неча кун ўтгач буюмни отахонга қайтариш ниятида дўконга бордим. Қаюм ота жойида йўқ экан. Воқеани унинг ҳамроҳларига айтишга ботинмадим. Воқеадан ҳамаси бир ойлار ўтгач, Қаюм отанинг ўрнида бир ёш йигит пайдо бўлиб қолди. Мен ота берган матони синглимга бериб, уни шу йигитга бериб қўйишни айтдим. Синглим буюмни берса йигит уни олмасдан: Отам бир йигит олиб келади, — деб айтгандилар. — дебди. Синглим: — Мен ўша отангиз айтган йигитга қарашли одамман, ўзлари зарур иш билан Наманганга кетгандилар, — деганидан сўнг буюмни олиб қолибди.

Мен учун яна бир ҳаёт сабоғи бўлган воқеа устозим филология фанлари доктори, профессор

Эътиқод.
Даврон Аҳмад
туширган
сурат.

бўлган болаларни уларнинг орасида санокли даражада учратиш мумкин эди.

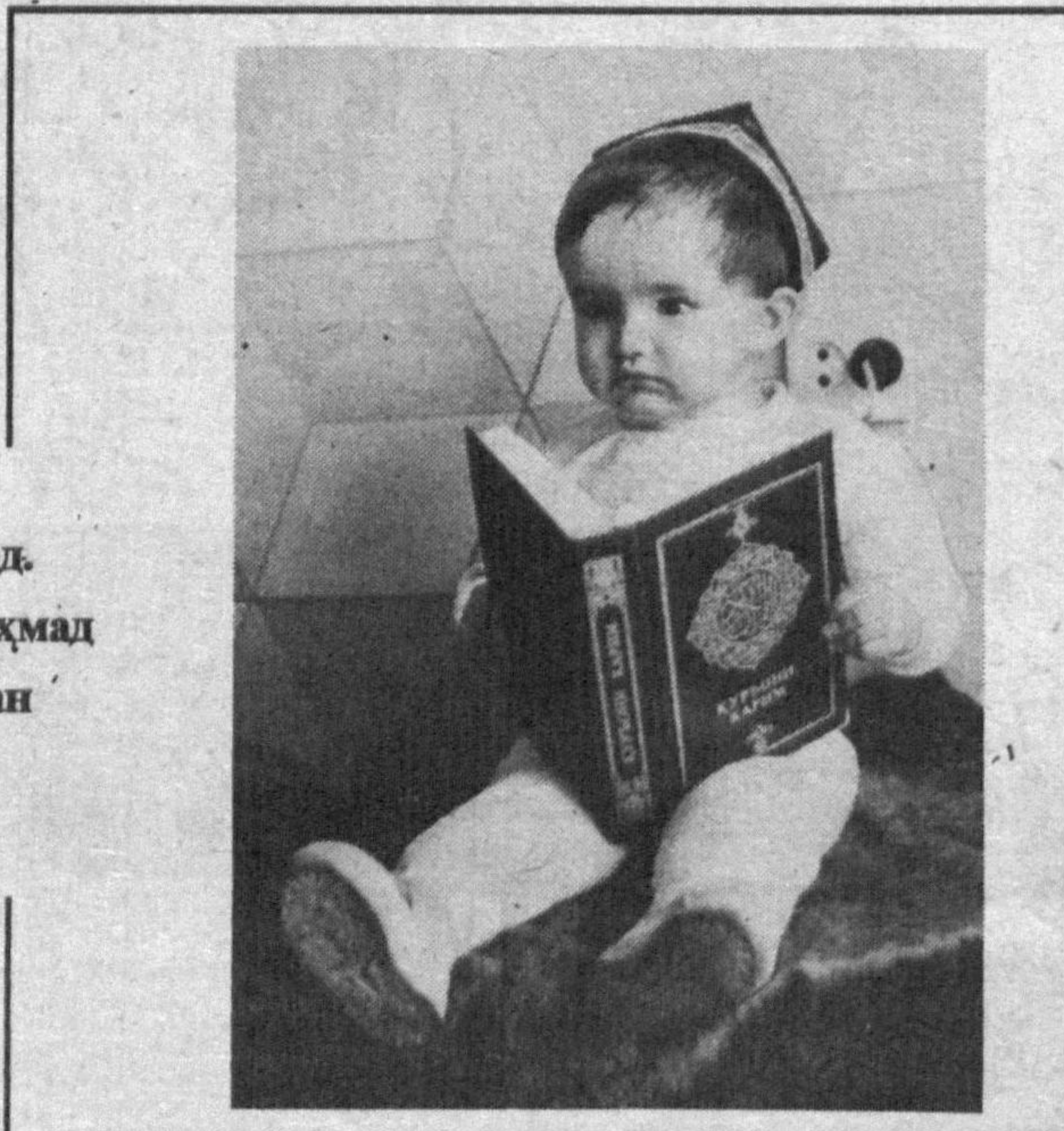
Саид ҳам ана шундай "табақа"лардан бирига мансуб эди. У мен раҳбарлик қиладиган синфда ўқирди. Аввалига уни шанбаликка, иш қилишга келганига таажжубландим. Чунки у бундай табдилларга жуда кам қатнашарди. Синфимизга ҳовлидаги ахлатларни йиғиб олиш вазифаси тушди. Болалар ишга қизиқиб киришиб кетишди. Саид ҳам унча-мунча ишлаган бўлди-да кейинроқ гап сотиш,

Насимхон Раҳмон билан бўлиб ўтганди. Кунлардан бирида устозимдан 1000 сўм қарз сўрашга тўғри келди. (У пайтлар яна 4 минг қўшиб, янги машина олиш мумкин эди). Устоз сўзимни ерда қолдирмай шу микдордаги пулни кўлимга тутқазди. Орадан анча вақт ўтиб, қарз ҳақида сўз очганимда устоз:

— Муҳаммадбек, у пулни ҳаёлингиздан чиқаринг. Мен ишонаман, ҳали яхши кунлар олдинда, ўшанда берарсиз, — дедилар.

Устозимнинг бу гапларидан кўнглим тоғдек кўтарилди. Бундай олийжаноб кишиларга тамоман тескари табиатли кишиларнинг шу ондаги ҳолатини бир тасаввур қилинг, ўзини ҳар ёнга уради, пулини ўйлаб, ғам-ғуссага ботади. Аммо фақат оқил инсонларгина ҳар қандай шароитда ҳам яхшилик сари интилади. Улар фақат айрим инсонларгагина тақдим этилган ўзидаги юксак ишонч туйғуси орқали ўзгаларни ҳам тарбия қиладилар. Ундайларнинг ҳаёт йўли ҳам бир мактаб. Агар ҳаётда ишонч бўлмаса, инсон маънавий жиҳатдан ҳалок бўлиши ва инсониятнинг маънавий инкирозга юз тутиши аниқ. Ишонч барча инсоний фазилатларнинг асоси. Негаки, ишончгина одам қалбида яхшилик уруғини кўкартиради. Ҳаётда ҳар бир фазилат ишончга муҳтож. Ҳатто, улар орасидаги энг буюғи — ўзгаларга яхшилик қилиш ҳам ишончга йўғрилган бўлмоғи керак. Демак, инсон аввало ўзида ишонч туйғусини тарбиялаб оласагина, ўзгаларга яхшилик қила олади. Ахир ўзгаларга ишонмаслик, аввало ўзига ишонмасликдан юзага келади. "Энг даҳшатли ишончсизлик, — деб ёзган эди буюк инглиз файласуфи Карлейль Томас, — ўз-ўзига ишонмасликдир".

Муҳаммад АҲМАД.

кўрмайман", дея болани судрагудек мактабдан олиб

МАКТАБИМИЗ — ЎЗ УЙИМИЗ

хатти-ҳаракатлари, ўз билим даргоҳларига бўлган муносабатларини кўриб, ўйлаиб қоламан. Ё биз давримизга мослашиб, индамас, бўйсинувчан бўлганмиз, ёки бугунги авлод учун қадр-қиммат, ҳурмат деган ҳис-туйғулар ўз кучини йўқотган?..

Кунлар исиб, мактаб ҳовлисидаги қор тагидан чиқиб қолган унча-мунча ахлатлар, деворларнинг баъзи нураб тушган жойлари кишининг гашига тега бошлади. Ҳаммамиз келишиб, шанба кунни дарсдан сўнг шанбалик ўтказадиган бўлдик. Илгарилари ҳам шундай шанбаликлар ўтказиб турардик. Болаларнинг кўпчилиги унда иштирок этишарди. Лекин назар солиб қарасангиз, уларнинг аксарияти аъло, яхши баҳоларга ўқийдиган, ҳулки ҳам ҳавас қилгудек болалар эди. Мактабдагиларга отнинг қашқасидек таниш "фалончи"нинг ўғлини қизи, "отам катта камерсант" деб кунда кийим алмаштирувчи, ўзининг "майда бизнеси"га эга

унинг, бунинг жигига тегиш билан овоза бўлди. Ишмизни якунлай деб қолганимизда мактаб ҳовлисида жавраб кириб келаётган аёлга назаримиз тушди. Ҳамма ишини бир зум қолдириб, дарвоза томон қаради.

— Шу ҳам иш бўлди? Болалар кучидан фойдаланиш даври ўтиб кетган. Намунча ҳар шанбада субботник қиласизлар? Нима мен боламни уворшиқликка бериб қўйибманми? Фаррошларнинг қилиши керак бўлган ишни болаларга қилдириб, текин пул олиб ётибсизларми?

Тутақиб, бақариб гапирётган аёлни мен ҳам, болалар ҳам танишиб, зумда ҳамма Саидга юзланди. Бола нима қилишни билмасди. Ҳозир онаси енига бориб, "Ойи, бўлди" деса ҳам у гапини эшитмаслигини тушуниб турарди. Бироздан кейин она жаврашдан тўхтади. Саидга юзланди-да, унинг чап бўлган кийимларини қоқаркан: "Юр, бу ерда қилган ишларингни уйда қилсангку... Қўлингни сувуқ сувга теккизишга ҳам раво

чиқиб кетди...

Улар узоқлашишар экан, секин-аста яна ишга киришаётган болаларга назар ташладим.

Ҳаммасининг миясидан ҳар-хил фикр ўтганига ишонаман. Кимдир "У эрка бўлса, биз-чи?" дея ўйлаган бўлса, яна бирининг ҳаёлидан "Тўғрида, зарил келибди?" деган фикр ўтгандир. Ҳар қалай бу "томоша"дан кейин болалардан ўз билим масканлари учун озгина меҳнат қилишларини илтимос қилган биз ўқитувчилар ўзимизни ноқулай ҳис қила бошладик.

Билмадим, балки орангиздан кимдир Саиднинг онаси енини олар, кимдир қарши чиқар. Аммо, "мактабимиз — ўз уйимиз" деб олган тарбиямиз бизни ўзгача фикрлашга чорлайди. Боланинг меҳнатга ўрганиши, қолаверса, куннинг деярли кўп вақтини ўтказадиган бу жойга бироз пешона терисини тўкиш — бу "бола кучидан фойдаланиш" бўлмаса керак?

Манзура ИНОҒОМОВА.
Жиззах шаҳри.

— Деҳқонбой ака, бугунги кунда воёга етмаган ёшлар томонидан жиноят содир этиш кўпайиб бораётгани сир эмас. Мана сиз узоқ йиллардан бери шу соҳада ишлайсиз, турли жиноятлар содир қилган болалар билан суҳбатлашасиз. Уларнинг дунёқараши, фикри-кечинмалари сизга бир қадар таниш. Кўпчиликни "Нима учун ҳали ёш бўла туриб бу болалар жиноят йўлига кириб қолди" деган савол қизиқтириши шубҳасиз. Шу саволга ўз тажрибангиздан келиб чиқиб жавоб берсангиз.

— Тўғри, ҳақиқатан ҳам балоғатга етмаган ёшлар томонидан жиноят содир этиш кўпайиб бормоқда. Бу ҳаммамизни

болаларнинг ҳам издан чиқиб кетишига олиб келмоқда. Сўрашингиз мумкин, милиция, мактаб, маҳалла қараб ўтираверадими, деб. Албатта қараб ўтиргани йўқ. Қўлларидан келган барча ишларни қилишяпти. Лекин мактаб мактаб экан, оила оила экан.

Дейлик бола кўчада қандайдир ёмон болаларга қўшилиб қолди, ҳаёл уни ҳар томонга олиб қочди. Бирор нарсани ўғирлагиси келди. Лекин уйга келса, ота-онаси доим яхши бола бўлишни ундайди. Муҳит ўз таъсирини албатта ўтказди. Бола энг кўп вақтини уйда ўтказди. Айтиш мумкинки,

МУҚАДДАС ГЎШАНИ АСРАЙЛИК

Жиззах вилояти, Арнасой тумани ички ишлар бўлими бошлиғи, милиция подполковниги
Деҳқонбой РАЖАБОВ билан суҳбат

ташвишлантиради. Масалан, бизнинг туманимизда ҳам тўққиз ойлик натижани олсак 1993 йилда 1992 йилдагига нисбатан жиноят иккитага кўпайган. Бир қарашда бу кичик рақамдай, лекин бунинг ортида болалик дунёсидан узилмаган ўсмирлар турганини кўз олдимизга келтирсак, масала бирмунча ойдинлашади. Содир этилган жиноятларни таҳлил қиладиган бўлсак, бола ҳаётида оиланинг ўрни нақадар юксак эканига ишонч ҳосил қиламиз. Мана, бу йил бутун дунёда "Оила" йили деб эълон қилинди. Мана шу ҳам гўё бугунги кунда она заминимизда яшаётган одамлар оиланинг буюк хизматини яна бир марта эътироф этгандай. Бизда "Қуш уясида кўрганини қилад" деган нақл бор. Бу бежиз айтилмаган. Келинг, мисолларга мурожаат қилайлик: Элжас Умурзоқов исмли 16 ёшли ўсмир бир эмас, уч марта ўғирлик қилган. У қўлга олинди, айби бўйига қўйилиб, қамоқ жазосини ўташга жўнатилиди. Туман марказида яшовчи Самар Хўрозов ҳам ўғирлик қилиб қўлга тушди. Буларнинг ёнига Алишер Худойкулов, Алишер Элмуродов, Ҳайитбой Суяров, Шринкин Иванларни қўшиб мумкин. Уларнинг оиласи билан яқиндан танишадиган бўлсак, масалан, Элжас Умурзоқовнинг отаси муқаддам судланган. Спиртли ичимликлар ичишга муккасидан кетган, оилада муттасил жанжал бўлиб, бола бир неча марта уйдан қочган. Саёқ юришни одат қилган. Ҳар хил бемаъни болаларга қўшилган. Олдин ҳам бир неча бор ўғирлик қилиб, лекин ёшлиги ҳисобга олинган, ҳолда иши кўриб чиқиш учун комиссияга берилганди. Биз томонимиздан қилинадиган ҳамма иш қилинди. Лекин бари ҳавога учди. Чунки боланинг уйдаги муҳит нобоп экан. Оқибатда қамалиб кетди. Самар Хўрозовнинг отаси ҳам бир неча марта ўғирлик қилиб қамалган. Уйдаги яшаш шароити жуда ям оғир. Ота фарзандлари қандай яшамоқда, нима ишлар билан банд, ҳулки қанақа, ўқишлари қанақа, кўча-кўйда уларини қандай тутушади — булар билан умуман қизиқмайди. Топганини ичишга сарфлайди. Даволанишга юбордик. Барибир фойдаси бўлмади. Фарзанд тарбиясига бу аҳвол ҳалокатли таъсир қилди ва жиноятга қўл уришга олиб келди. Ҳайитбой Суяровнинг отасини олайлик. Унинг отаси ҳам муқаддам икки марта судланган. Ҳозир учинчи марта ўғирлик қилиб жазо муддатини ўтамоқда. Хуллас, айтаверсак гап кўп. Тилга олинган бошқа болаларнинг оиласида ҳам аҳвол бундан яхши эмас. Кўриниб турибдики, оиладаги бундай носоғлом шароит охири

ёмон муҳитдан юқтирилган зарарли вирусларни оиладаги яхши об-ҳаво ўлдиради. Бола шу ерда мусаффолашади. Оиладаги ёмон шароит эса, бу вирусларга янада куч-қувват беради ва бола ҳалокатга учрайди. Шунинг учун биз биринчи навбатда оилавий шароитга эътиборни қаратаймиз. Иложи борица ёмон йўлга кирган болаларнинг уйдаги шарт-шароитни ўнглаш учун ҳаракат қилаймиз. Кейинги пайтда маҳаллаларга алоҳида эътибор билан қаралиши ишмизнинг ҳам яхшилик томон силжишига ёрдам беради. Милиция кўпроқ жиноят содир бўлганда ўша оила билан юзма-юз келади. Аҳволдан хабар топади. Маҳалла эса кунда хабардор. Шундай экан, уларнинг оилаларини биздан кўра яхшироқ билишади. Биргаликда ҳаракат қилинса, ёмон ишларнинг бошланмасиданоқ олди олинши аниқ. Ўйлайманки, бора-бора воёга етмаганлар томонидан жиноят содир этиш камаяди.

— Болаларнинг тарбиясида спортнинг алоҳида ўрни бор. Айтишларича, 23-дават ҳўжалигида қаратэ секцияси очилган экан. Катталар болаларимиз уришқоқ бўлиб кетади, деб шуни бекиттириб қўйишди.

— Тўғри, шундай ҳодиса бўлди. Бу ерда одамлар бир томонлама ўйлашган, албатта. Чунки болалар бирор фойдали нарса билан машғул бўлса, ёмон ишларга камроқ қўл уради. Айниқса, спорт ёшлар учун жуда ҳам фойдали. Болаларнинг одатда гайрати ичига сиймайди. Нимагадир сарфлаш керакми бу гайратни? Спорт ана шу кучни яхши томонга йўналтиради. Биз ҳам шу секция беркитиб қўйилганлигини эшитгач, тезда етиб бориб тушунтириш ишларини олиб бордик. Одамлар бунга англашди ва бугунги кунда тўғрақ ишлаб турибди.

— Воёга етмаганлар асосан қандай жиноятларга қўл уришмоқда?

— Юқорида ҳам санаб ўтдик. Кўпроқ ўғирлик содир этилмоқда. Аслини олганда катта-катта жиноятларнинг бошланиши майда ўғирлик ва майда безорилик. Яра газаклангандан кейин ёмон оқибатларга олиб келишини жуда яхши биламиз. Масалан, охири пайтларда ёшлар ўртасида наша чекиш ва уни сотиш билан шугулланиш ҳоллари ҳам юз бермоқда. Иван Шринкин исмли бола далада наша йиғиб олаётганда қўлга олиниб, жиноий жавобгарликка тортилган. Хуллас, воёга етмаганлар орасида жиноятни камайитириш учун ҳаммамиз тенг ҳаракат қилишимиз керак. Бусиз ҳеч нарсаси эришиб бўлмайди.

— Суҳбатингиз учун раҳмат.

Ҳ. МИРЗААҲМЕДОВ
суҳбатлади.

Республика транспорт милициясининг телетайпи ҳар доим кундалик ҳаётида содир этилаётган ҳодисаларни баён этиб туради. Кейинги пайтларда юз бераётган нохуш ҳодисаларнинг ичида энг кўп учраётгани эса болаларнинг поездлар ойнасига тош отиб, синдиришларидир. Бу ҳодисаларнинг кундан-кун ортиб бораётгани транспорт милицияси ходимларини ташвишга солмоқда.

— Поезд вагонлари ойналарига отилаётган тошлар темир йўлчилар учун жиддий моддий зарар етказмоқда. Чунки уларнинг ҳар бирининг квадрат метри 5726 сўм туради, устига-устак бу ойналар республикамизда ишлаб чиқарилмайди. Гап эса фақат моддий томонда эмас. Энг ёмон томони — йўловчилар тан жароҳати олишмоқда. Шунинг учун масалага фақат "кимдир поездга тош отди", "ушланди", "жазоланди" қабилида ёндошмоқчи эмасмиз. Энг аввало, бундай қонунбузарликнинг олдини олишга жиддий киришмоғимиз лозим.

Худди шу мақсадда республикамизда яқин ўтган кунлар ичида "Ойна-94" операцияси ўтказилди. Операция давомида вагон ойналарини синдириш ҳоллари кўп учрайдиган туманларга, айниқса, алоҳида эътибор берилди. Термиз, Ховос, Қўқон, Хазорасп туманларида операция давомида бир

қанча ҳодисалар қайд қилинди. Самарқанд-Тошкент йўналишида қатновчи 455-рақамли поезднинг иккита ойнаси 1-Пахта темир йўл бекати атрофида синдирилган. Малакали ходимларнинг саъйи-ҳаракатлари билан айбдор — Янгийўл тумани, Жамбул посёлкасида истиқомат қилувчи 3-синф ўқувчиси Шухрат Қодиров ушланди. Бу ҳол Москва-Андижон маршрути бўйича қатновчи поездда ҳам рўй берди. 10-кичи

нохушликлар намоён бўлди. Милиция ходимлари шимолий шоҳбекатдан иккита ўспиринни ушлаб келишди. Улардан бири поезд ойнасини синдирган. Ўзини Атабоев Иля Геннадович деб таништирган биринчи йигитча пойтахтдаги 187-мактабнинг 5-синф ўқувчиси экан. Иккинчиси — Ойдинов Аслан Чирчиқ шаҳридан. Уларнинг ҳар иккаласини ҳам ота-онаси уйдан чиқариб юборган. Фожиа шундаки, ота-она энди болаларни уйга киритмоқчи эмас. Хўш, эн-

ТОШ ОТМАНГ, БОЛАЛАР!

туманнинг 44-уй, 63-хонадонида истиқомат қилувчи 3-синф ўқувчиси Жёня Жигай ушланди. Бундай мисолларни ва бу каби тартиббузарликлар қилган болакайлар рўйхатини узундан-узоқ келтириш мумкин:

Иван Симаков, пойтахтдаги 18-мактаб ўқувчиси.

Нурмон Омонгелдиев, Чирчиқ шаҳридаги 17-мактаб ўқувчиси.

Абдуҳамид Сиддиқов, Ўрта Чирчиқ туманидаги 23-мактаб ўқувчиси.

Сиёвуш Раҳматов, Олот шаҳридаги 1-мактаб ўқувчиси.

Василий Гузанов, Олот шаҳрилик, ўқишни ташлаган.

Ва ҳоказо... ойна синдирганларнинг рўйхати узун...

"Ойна" операцияси давомида бундай тартиббузарликлардан ташқари, яна бир қанча

ди бу болалар тақдири қандай кечади? Улар ойна синдириб юришаверадиларми?...

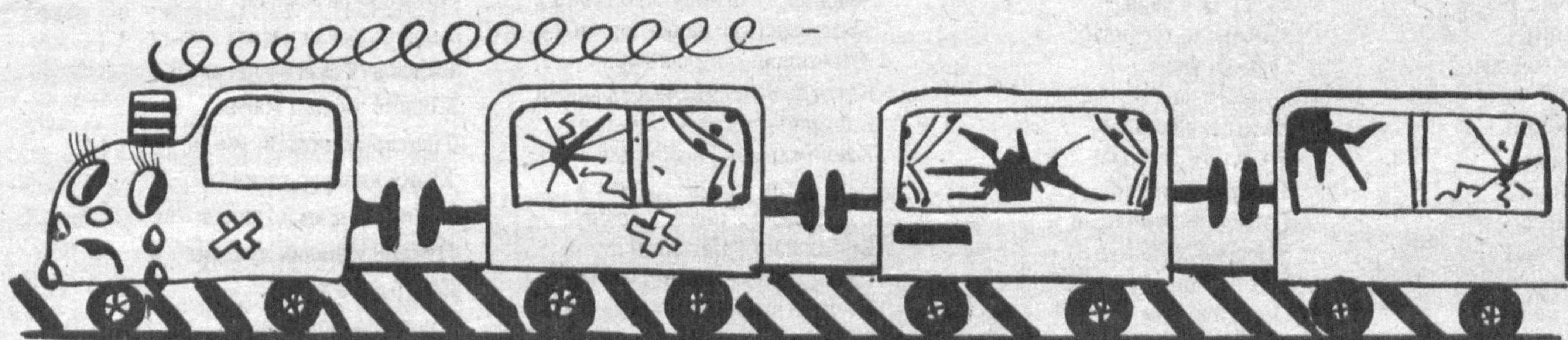
Мен улар билан суҳбатлашдим. Ташвишланарлиси шундаки, улар турли кўнгилсизликлар, жиноятчилик, безориликлар қилишдан сесканмайдилар. Мен улар қиёфасида турли жиноятлар шарпасини кўрдим.

Нега ота-оналари Илья ва Аслани кўчага қувишди? Чунки бу оиналар доимо нотинч, сурункали ичкиликбозлик оқибатида оила бошлиқлари бола тарбияси билан шугулланишмайди, уларнинг келажаклари учун қайғуришмайди.

Баъзи ота-оналар болаларидаги ярамас иллатлар манбаини мактабдан қидирадилар. Ёки мактабга нисбатан очик иғво қиладилар. Болалардаги тарбиясизликни мактабга тўнкайдилар. Ҳолбуки, бола тарбияни нафақат мактабдан, балки уйдан, ўз ота-онасидан ҳам олади.

Ерга энгашиб тош олиш ва уни поезд вагонларига иргитиш бир дақиқалик ишдир. Аммо унинг оқибати ҳақида ҳам ўйлаб кўрилса, яхши бўларди.

Улутбек РАҲИМОВ.

• Спорт • Спорт • Спорт

"Меҳнат резервлари" спорт комплекси ҳар доимгидек гавжум. Ҳамма ўзи ёқтирган спорт тури билан шугулланмоқда. Мана, "Ёш боксчилар" секциясидамиз. Қўллари билан чакқон ҳаракат қилаётган Дилшод билан суҳбатлашдик. У Тошкент шаҳридаги 62-мактабнинг 11-

Бу ҳавас эса мени шу ерга етаклаб келди.

Дилшод биринчи марта рингга чиққанини хотирлади. Ушанда бироз кўрққан экан. Аммо машгулотлар давомида тренер берган сабоқлар ва улар асосида ўзини ўзи идора қилиш, бошқариш, кўркунни ўзига бўйсиндириш ҳисларини

БОКС ҚЎРҚУВНИ ЕНГАДИ

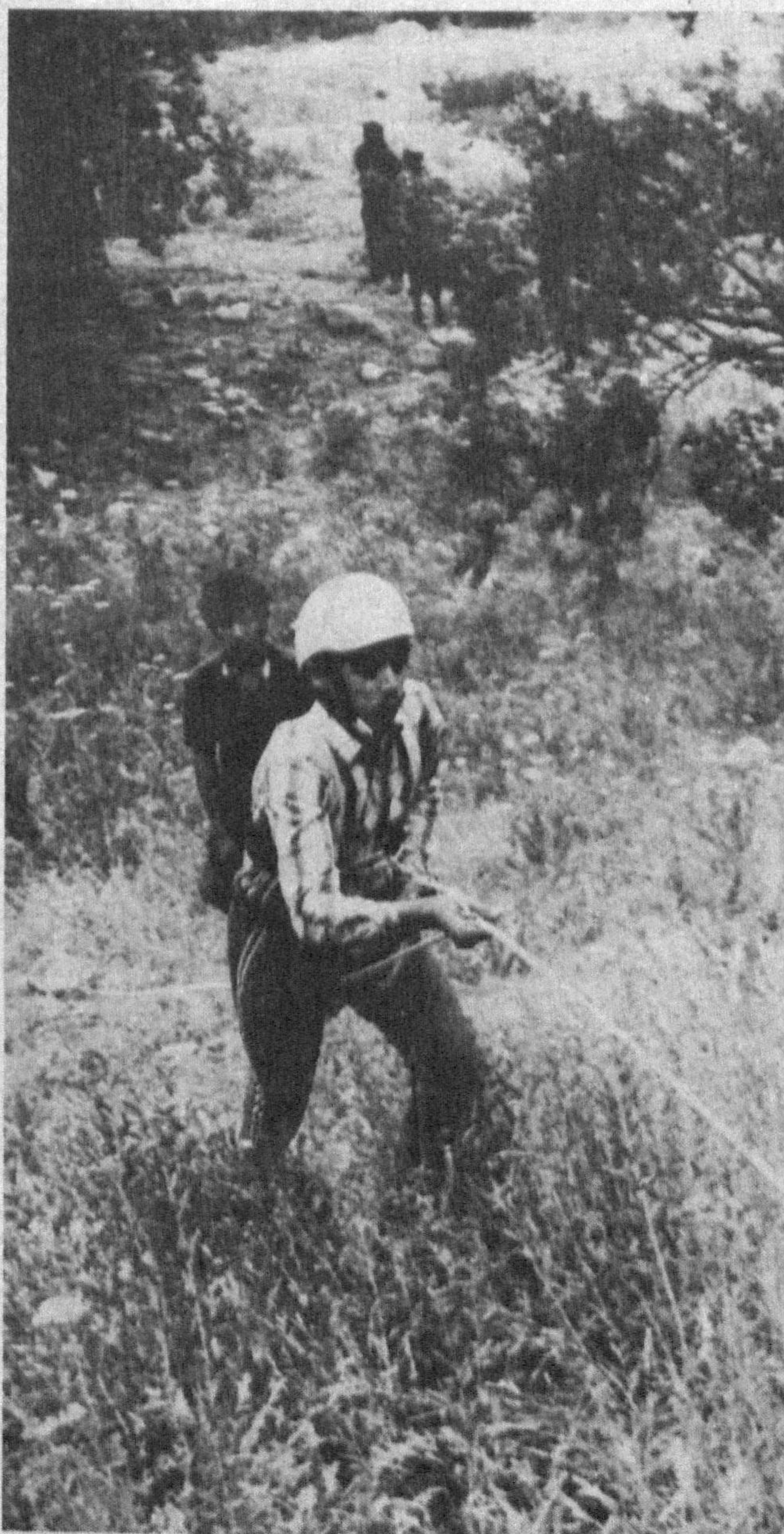
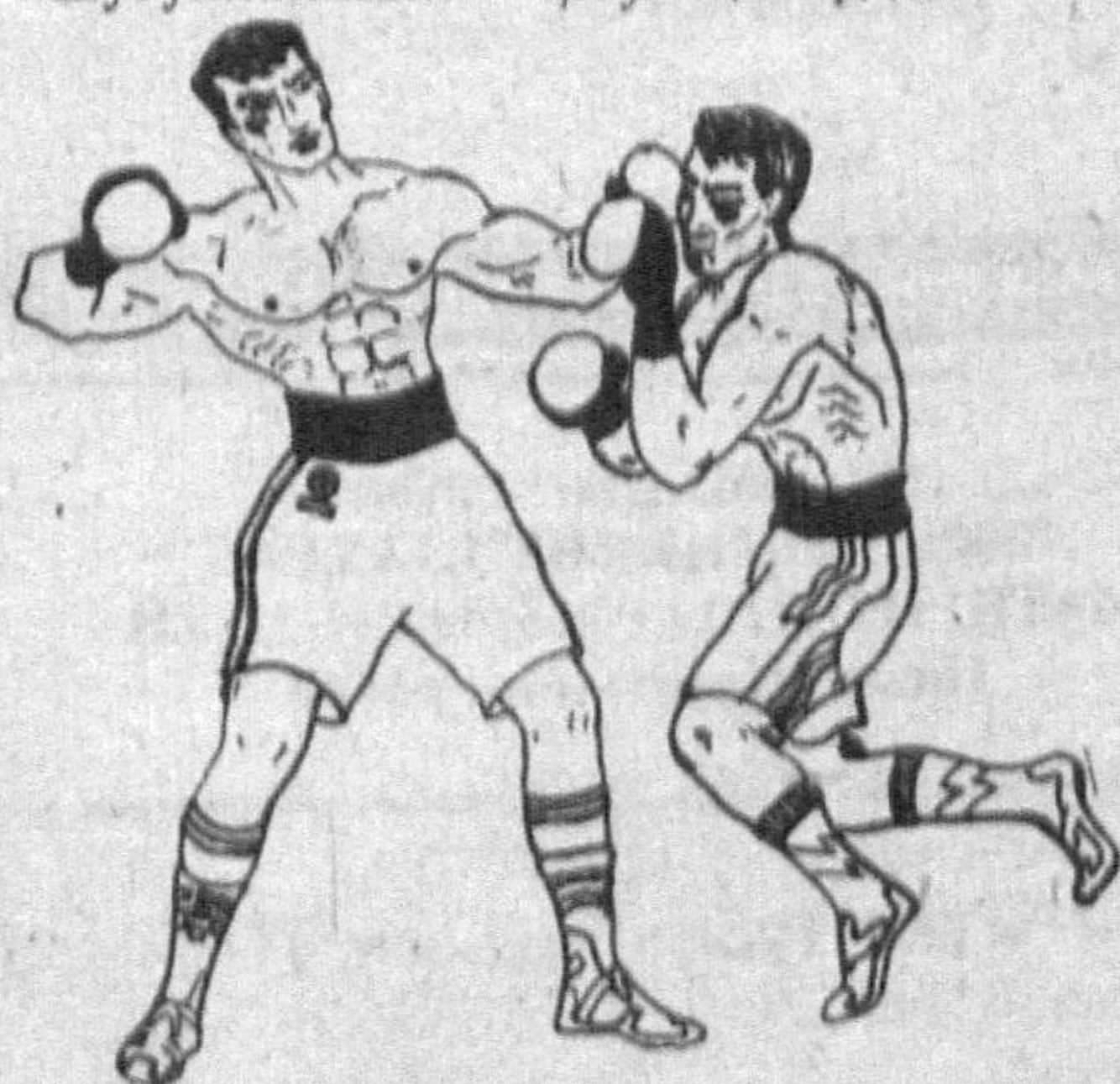
синфида таълим олар экан.

— Бокс билан уч йилдан буён шугулланаман, — дейди у. — Жуда кичиклигимда ойнаи жаҳон орқали бокс мусобақаларини қизиқиб томоша қилардим. Спортчиларнинг аниқ ва чакқон ҳаракатлари, тезкор зарбалари, шиддатлари мени ўзига ром этиб, бокс билан шугулланишни орзу қилардим.

тарбиялай олгани сабаб у галабага эришади. Бокс аслида ҳам шуни талаб этади. Тезлик, чакқонлик, эпчиллик, чидамлилик каби ҳислатлардан ташқари спортчида руҳий сабот ҳам бўлиши керак. Дилшод бугун секция машгулотларида ана шуларга кўникма ҳосил қилмоқда.

Боксдан ташқари Дилшод фантастик, машхур спортчилар ҳаётига оид китоблар ўқишни ҳам ёқтирар экан. Булар эса унинг ўз олдига қўйган катта мақсади — етук боксчи бўлишига кўмак бериши шубҳасиз. Унга биз омадлар тилаб қоламиз.

Беҳзод ИСРОИЛОВ.
Тошкент шахри.

Тоғ бағрида.

Р. АЛБЕКОВ туширган сурат.

ДЎСТЛИК МАНЗИЛГОҲЛАРИ

"Қадрли "Тоғ юлдузи" газетаси! Сенга умид билан мактуб ёзгиларман. Менинг исми Фёруза Исоқжон қизи. Ёшим 14 да. Ўзим ногиронман. Ота-онам новвойлик қилиб, тирикчилик қилишади. Оиламиз ҳам каттагина. Ота-онамнинг мени олиб бормаган жойлари, кўрсатмаган шифокорлари қолмади, десам янглишмайман. Минг афсуски, ҳечам фойдаси бўлмади. Совуқ тушиши билан оёқларим қаттиқ оғриб, юрولмай қолам.

Менинг ҳам тенгдошларим сингари чопқиллаб юргим, дугоналарим билан қувиб ўйнагим келади. Афсуски, улар мени ўз сафларига қўшишмайди. Мактабга бормаи десам, қойишади. Борсам, болалар, ҳатто айрим ўқитувчилар ҳам "чўлоқ" дея мазаҳ қилишади. Дунёда дўстсиз яшашдан ёмони йўқ экан. Кимлар биландир суҳбатлашгим, дардлашгим келади.

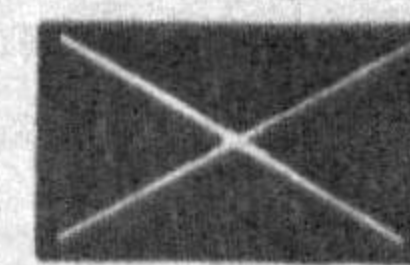
Шу боис ҳам сизга мактуб йўллашга аҳд қилдим. Газетанинг ҳар бир сонини мунтазам ўқиб бораман, у менинг ягона овунчоғим, дўстим. Газетада мунтазам бериб борилаётган "Дўстлик манзилгоҳлари" рукни менга жуда ёқади. Бир-бирлари билан дўстлашаётган болалар ҳақида ўқиб, уларга ҳавасим келади.

Сизлардан илтимосим шуки, менинг ҳам манзилгоҳимни эълон қилсангиз. Шояд, мендек бир ўқсик қалбли қиз билан ҳам дўстлашаман деганлар топилиб қолса. Ахир мен ҳам инсонман. Тақдирим шундай бўлса менда нима айб?"

Мухарририятимизга мактуб йўллаган Фёруза исми қизнинг мактубини айнан келтиришга қарор қилдик. Тегишли хулоса чиқаришни эса сизнинг ҳукмингизга ҳавола қиламиз. Саломатлик инсоннинг бебаҳо бойлиги. Айниқса, унга бироз шикаст етса, яна ҳам қадрлироқ ту-юлади.

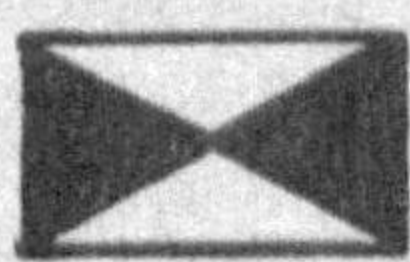
Кўнгли ўқсик Фёруза билан ҳам дўстлашадиган қизларнинг сони оз эмаслигига умид қиламиз. Куйида эса Фёрузанинг манзилгоҳини эълон қилаймиз.

Наманган вилояти, Янгикўрган тумани,
Ломоносов кўчаси, 57-уй.
Фёруза ЭРГАШЕВА.

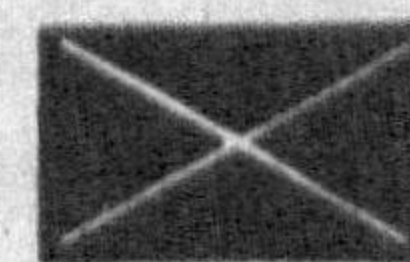
Ёшим 15 да. Инглиз, немис, француз тилларини ўрганияман. Ўзбек тилини эса мукамал ўзлаштириб олганман. Мен билан дўстлашишни хоҳлаган тенгдошларим мактуб йўллашсин:

733123, Сурхондарё вилояти, Гагарин тумани,
Абадон қишлоғи, Р-5.
Саша КАЮМОВ.

Биз уч дугона бир мактабда ўқиймиз. Дарслардан бўш вақтларда бичиш-тикиш тўғаракларига катнаймиз. Ўстозимиз кўмагида бу ишларга қўлимиз ҳам анча келишиб қолди. Шу соҳага қизиқувчан қизлар билан дўстлашиш ниятидамиз. Мумкин бўлса, манзилгоҳимизни эълон қилсангиз:

702742, Тошкент вилояти, Оққўрган тумани,
Оққўрган жамоа хўжалиги, 5-бўлим.
Райҳон ЧАЛКАЕВА, Моҳира ОЧИЛОВА,
Меҳрихон УСМОНОВА.

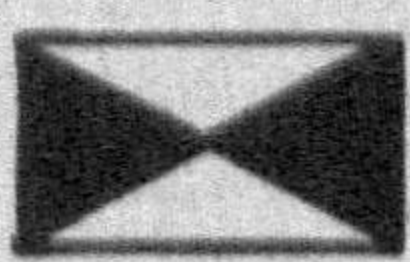

Менинг энг яқин, сирдош дугонаим бор, исми — Марғуба. Аълочи, жамоатчи, камтар қиз бўлганлиги учун уни ҳамма ҳурмат қилади. Шундай ажойиб дугонаим борлигидан жуда фахрланаман. Шу билан бирга республикамизнинг турли вилоятларида яшайдиган тенгдошларим билан ҳам дўстлашишни хоҳлайман. Газета орқали ўз манзилгоҳимни эълон қилдириш билан бирга тенгдошларимга айрим саволлар билан ҳам мурожаат қилмоқчи эдим. Мен билан дўстлашиб, ҳамфикр бўлишни истаганлар куйидаги саволларимга жавоб йўллашса:

1. Дўстлик ўзи нима? Дўстсиз яшаш мумкинми? Нима учун?
2. Сизнинг энг яқин дўстингиз ҳиёнат қилса, нима қилардингиз?
3. Қандай табиатли кишилар билан дўстлашишни хоҳлайсиз?

Менинг манзилгоҳим куйидагича:

Қаққаларё вилояти, Косон тумани,
Ҳамид СУЛАЙМОНОВ номдаги 8-мактаб,
10-синф ўқувчиси Нигора РАҲМОНОВА.
Мактубларингизни кутаман.

Эмишки, Ғайрат исмли бола ўз ёшига нисбатан жуда кўп, ақл бовар қилмас саргузаштларни бошидан ўтказганмиш. Шу боисан бўлса керакки, муаллима опа унинг кечмишларига асосланиб уни "Аломат" дебди. Шу-шу бўлибди-ю уни ҳамма "Аломат бола" дея атай бошлабди. Аломат боланинг саргузаштлари эса сизга Ёқуб Хўжаевнинг "Аломат бола саргузаштлари" номли китобидан маълум.

— Борлиқ мўъжизаларга тўла, — дейди Ёқуб ака, — буларни ҳар қадамда учратиш мумкин. Мўъжизани "мўъжиза" даражасига кўтариш эса ҳайрату безовталик майдони томон юришдир. Бу гапларим албатта, ёш қалбга тегишли.

Ёқуб ака ҳақ, ёш қалб руҳиятини жиловлаш учун бола руҳияти билан ҳисоблашиш зарур.

Айни кунда Ёқуб ака ўрус тенгдошларинингизни севимли газетаси бўлиши "Азия Юн-пресс"да бош муҳаррирлик вазифасида ишлаб келмоқда. Бугун эса сизнинг меҳмонингиз. Газетада эълон қилинаётган шўх ва гўзал сатрлари сизга-да манзур бўлади, деб ўйлаймиз.

ЁҚУБ ХЎЖАЕВ — МУҲАРРИРИЯТИМИЗ МЕҲМОНИ

ҚИЗИҚ ПОЙГА

Бугун маҳалламизда
Уюштирилар пойга.
Ким ютиб чиқса уни —
Кутар ажойиб совға.
Мен ҳамда Барбос итм
Ўртада ҳакам-хукм.
Маррага югуришар
Олим, Борис, Ким, Хотам.
Сабр чидамай шу пайт
Хура бошлайди Барбос.

Пойгачилар ортидан
Югуриб кетар шоввоз.
Лол-хайрон, жаҳлим чиқиб,
Дейман: "Ҳаммаси тамом!"
Пойгачилар тирқираб
Қочишар турли томон...
Барбос ортда қолгани
Қувлаб борар ақиллаб.
Ҳаммалари теппа-тенг
Марра сари яқинлар.
Қўрққанидан ҳаммаси
Ўқдай учар визиллаб.
Тўрт ўртоқ тенг маррага
Етиб келди гизиллаб.
Барбосим-чи, ҳакамдай
Синчков боқар ҳаммага.
Ғолибларга берилган
Футбол тўпи — совғага.
Томошабин пойгачи
Завқланишиб кулишар.
Барбосга ҳам мармалад
Севиб совға қилишар.

ИШОНЧЛИ УСУЛ

Синфимизда эртага
Бўлади ёзма иш.
Ҳаммамиз ҳаяжонда,
Фақат ўлмас беташвиш.
Ёрдам керакми, десам,
Тиржайиб, дейди ўлмас:
— Ҳар қандай масалани
Ечиш менга чўт эмас.
Ишончли усул билан
Бу масала бўлар ҳал.
Эртага кўрибсанми,
Аканг қарағай касал...
Бир совуқ сувга тушсам,
Шишиб чиқади жағим.
Тишларим чатнаб, зумда,
Кўзим қизарар тагин.
Ростин айтсам, оғриққа
Йўқдир унчалик ҳушим.
Зарур ёзма ишни
Ўтказиб юборишим.
Справка бор доктордан,
Ҳеч ким, ҳеч нарса демас.
Дарсларни қилмасам ҳам
Энди кўрқинчли эмас.
Тарих дарси ажойиб,
Ўқитувчи сўраса,
Лол тураман хўрайиб.
— Дейман: — Артистсан ўлмас,
Зарурми шу ўсаллик.
Синфда қолиб кетсанг
Қутқаролмас касаллик.

Мўъжизалар асири бўлма, ҳайратга туш, ҳайратга!

ҒАЛАТИ САРГУЗАШТ

Аълочи эмасман,
Аммо йўқ икким.
Мактабда ўқишим
Эмасдир чакки.
Машқларни бажариб
Ечман мисол.
Китоб, дафтаримни
Асрайман тугал.
Тўшақда ётқолиб
Истаган маҳал.
Телекўрсатувни
Кўраман ҳар гал.
Ташвишга солмайди
Китоб ва спорт.
Фақат саз бўлса бас
Телевизор "Рекорд".
Ётаман ғам билмай,
Ҳеч ташвишим йўқ.
Ёнимда гуппосдай
Бароки мушук.
Кундан-кун бир нарса
Сезила бошлар.
Ўзимнинг ҳолатим
Дилимни гашлар.
Осмондаги ойда
Тўлиб баданим
Хамир каби кўпчи
Бормоқда таним.
Мактаб эшигидан
Энди киролмай,
Қолдим зиналарда
Чаққон юролмай.
Синфдош дўстларим
Бўлишиб хайрон,
Ачиниб боқишар
Менга дил вайрон.
Бир кун десангиз,
Дарсдан кейин,
Ҳолим бўлиб қолди
Жуда ҳам кийин.
Мактаб эшигида
Қолдим такалиб.
Ҳеч ким ололмади
Мени чиқариб.
Киришда роса,
Эшикка қисилиб

Қолибман тоза.
Нафасим сиқилиб,
Не бир аҳволда,
Бир ярим соатча
Турдим шу ҳолда.
Сўнг ерданга етиб
Келди бульдозер.
Автокран ёнимда
Бўлди тез ҳозир.
Болалар йиғилиб
Қилиб маслаҳат
Шундай хулосага
Келиб ниҳоят.
Дружина советин
Қарори билан
Мени машинага
Юклашди чаққон.
Топшириқ бўлганкан
Бизнинг отрядга:
— Буни олиб боринг
Химкомбинатга.
Уста айтмасдан
Хатто исмимни.
Парчалаб беринг тез,
Дер шу жисмни!
Кўрқинчдан юбордим
Роса бақариб.
Мени иссиқ жойга
Ташлаб, бўктириб,
Тинимсиз эзгилаб,
Уриб, парсалаб
Қайноқ қоришмага
Солишди шу тоб.
Уста дер, тартибга
Тушмогинг лозим
Ўстимдан юборди
Бир оғиз босим.
— Тамом! — дейман шунда
Кўнглим бузилиб.
Суякларим кетди
Гўё эзилиб.
Аммо уста дегаҳ,
Буюртма тайёр!
Ўзимни ҳис этдим
Ғоят бахтиёр!
Мен химкомбинатдан
Чикдим соғ-омон,

Аммоки, дўстларим
Бўлишди хайрон:
Бу унга ўхшамас,
Мутлоқ бегона.
Уста дер, буюртма
Эди ягона.
— Йўқ, унинг сочлари
Энди тим қора,
Сариқ эмас эди.
Бугдой ранг-сара...
Уста дер, хўп майли,
Бўлмаса, биров
Бера қоламиз сал
Қайтадан ишлов.
Шошиб дўстларимга
Ялиндим дарров:
— Бу менман, бу менман,
Эмасман биров!
Бу менман, дўстларим,
Тузукрок қаранг!
Тушунинг, шу ҳолга
Етдим-ку аранг!
Майли, оёқларим
Бўлса ҳам узун,
Ҳаммасин тўғрилаб
Оламан ўзим.
Кўрасиз, ана шу
Ҳафтадан бошлаб,
Энди танбалликни
Тамоман ташлаб.
Гантелни сотиб олай
Зарядка учун.
Энди семирмайман
Ортади кучим.
Энди совуқ сувдан
Кўрқмайман асло.
Меҳнатнинг гаштини
Сураман роса.
Авалли ҳолатда
Ўзимдан ўзим
Безиб қолишимга
Етди нақ кўзим.
Отряд ҳам турарди,
Дўриллаб уста,
Махсус қоришмани
Кўриқлаш керак дер.
Мени тинч қўйинглар,

Дер қолдим фарёд.
Уста нақ екамдан
Кўтарар шу пайт...
Кўз ёшим артаман...
Нега дер отам,
Уйқунгда бидирлаб,
Бўлдинг кўп хафа.
— Бу ахир туш эди,
Турдим ўриндан.
Ота, гантел олиб
Беринг деб бирдан.
Авалл зарядка қил,
Ювин, деб отам,
Гантел олиб берай,
Ўс, ўғлим соғлом.

ЧЕГАРАЧИ БЎЛАМАН

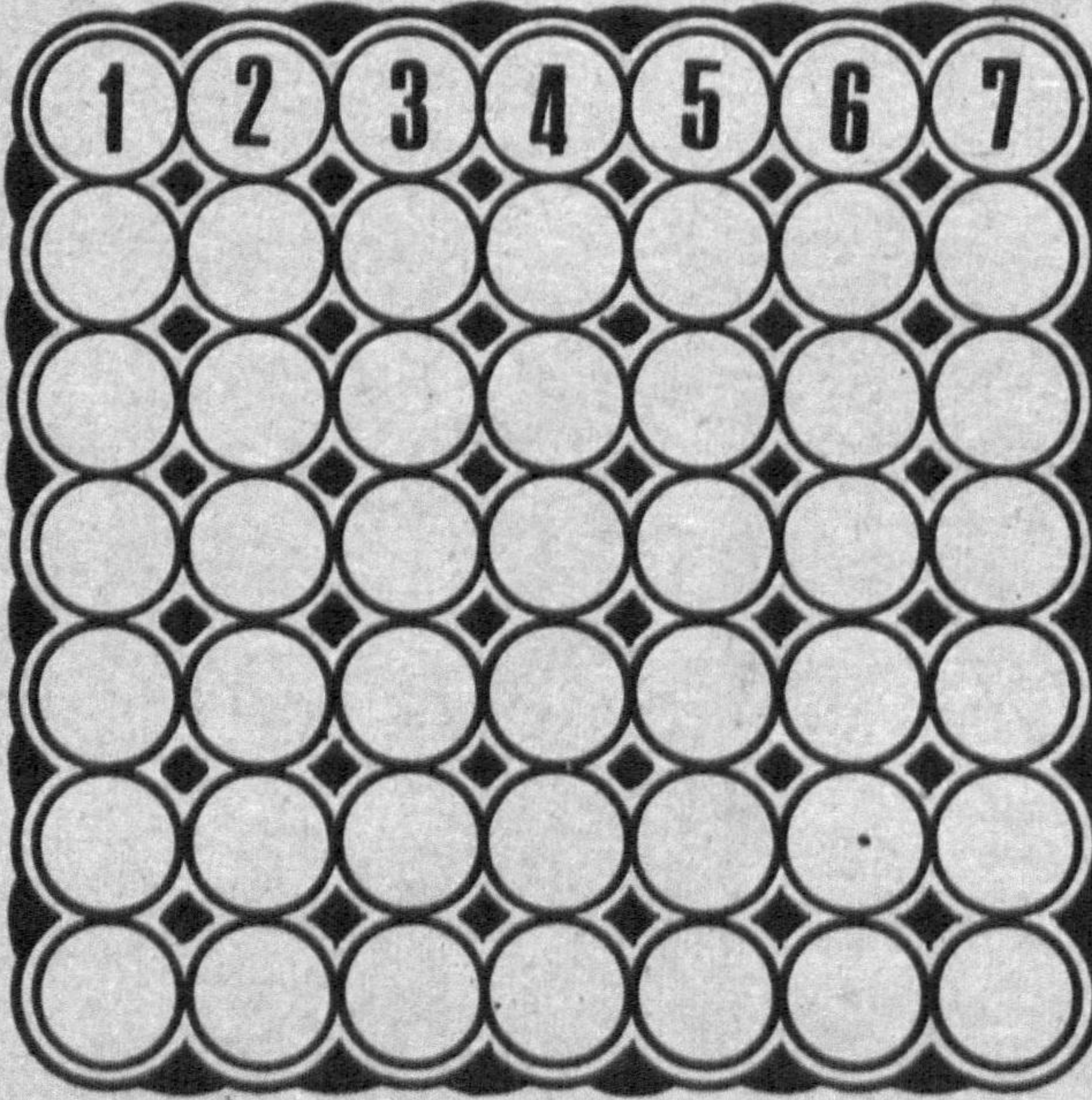
Девор соат занг урди қувнок,
Қушлар сайрар эрта саҳардан.
Чегарада чиниқан акам
Заҳирага келди аскардан.
Сержантинг кўксидан нишон
Худди чўғдай ловуллаб турар.
...Бошимда кўк папка, юрагим —
Ҳаяжондан гупиллаб урар.
Катта демай, кийдим формасин
Камарини тортидим белимга.
Хаёлимда жасур акамдай
Автоматни тутдим кўлимга.
Чегарада турибман, қаранг,
Ёнимдадир ўргатилган ит.
Душманни ҳеч яқин йўлатмас.
Жуда сезгир, дарров олар хид.
Қашишларнинг панасидан ҳам
Ўтолмайди биронта душман
Чегарада турибман хушёр
Тинчлигининг кўриқлаб Ватан!
Секин товуш келар ўтлоқдан...
Чегарачи бўлмоқчимисан?
— Худди шундай!
— Ўқининг қалай?
— Ўқишларим аъло ҳар қачон!
Катта бўлсам, мен ҳам сиз каби
Тинч бўлсин деб жаҳон осмони
Чегарада мардона туриб
Қўриқлайман она-Ватани.

Бирдан еттигача — жойлаштирингчи!

Азиз ўқувчилар! Шаклнинг бўш айланаларига бирдан еттигача бўлган рақамларни давом эттириб езинг. Бунда бир хил рақамлар қатор, устун ва диагоналлари бўйича енма-ен бўлмаган ҳолда жойлашсин.

Топшириқни тўғри ҳал этсангиз барча томондан рақамлар йиғиндиси бир хил чиқади. Тенгдошларингиз билан тез ҳал этиш бўйича синашиб кўринг.

Ф.ОРИПОВ тайёрлаган.

НАСРИЙ МАСАЛЛАР

— Қиш фаслида бирим кўримсиз ва хунук бўлиб кетасизларки, — деди виқор билан меваги дарахтларга қишин-ёзин яшнаб тургувчи Арча.

— Қишда кўримсиз бўлсак ҳам одамларга нафимиз тегади, — дейишди мавали дарахтлар.
— Сен каби ҳуснини кўз-кўз қилиш учунгина дунёга келмаганмиз-да, ахир!

— Жуда ҳам кичкина ва кўримсизсан-а, — дейишди Бургага.

— Кичкина деманг бизни... Ўзим кичик бўлсам ҳам

инсонларга етказадиган зарарим катта. Ахир менга аччиқ қилиб, каттакон кўрпага ўт қўйишадикун!

— Кичкинагина қорнингни тўйдириш учун тонгдан шомгача тинмайсан-а, — деди Асал арига хира Пашша, — мендан ибрат олсанг бўлмайдами? Ҳар бир хонадоннинг тўри меники, еганим олдимда, емаганим кетимда.

— Сен каби тайёрга айёр бўлиб, хиралик билан қорин тўйдиргандан кўра, очимдан ўлганим афзал.

Бош муҳаррир: Ақром БЕРДИМУРОВО.

Таҳрир ҳайъати:
С. БАРИНОВ, М. ДАВЛЯТОВА,
Ф. ЖАЛИЛОВА, А. КЎЧИМОВ,
М. ПИРМАТОВ /масъул котиб/,
Ш. СУННАТОВ, Д. ТУРАХМЕТОВА.

Таъсис этувчилар:
ЎЗБЕКИСТОН ЁШЛАР ИТТИФОҚИ МАРКАЗИЙ
ҚЎМИТАСИ, ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ
ХАЛҚ ТАЪЛИМИ ВАЗИРЛИГИ
Газета 1929 йил, 1 августдан «Ленин учқуни»
номи билан чиқа бошлаган.

Газета ҳафтанинг чоршанба кўни чиқади.

Маълумот учун телефон: 33-49-45

Бизнинг манзилгоҳ:
700083, ТОШКЕНТ ШАҲРИ,
МАТБУОТЧИЛАР КЎЧАСИ-32 УЙ
Напр кўрсаткичи: 64563

Газета IBM компьютерида терилди ва саҳифаланди. "ШАРҚ" нашриёт-матбаа концерни босмаҳонаси. Корхона манзили: "Буюк Турон" кўчаси, 41-уй.

Рўйхатдан ўтиш тартиби № 000137. Буюртма № Г — 804. 16693 нусхада босилди. Ҳажми — 1 босма табоқ. Офсет усулида босилган. Қоғоз бичими А — 3.

Босишга топшириш вақти 19.00. Босишга топширилди 19.00.

1 2 3 4 5 6